

HANDBOEK GERECHTELIJK RECHT

HANDBOEK GERECHTELIJK RECHT

Jean LAENENS
Dirk SCHEERS
Pierre THIRIAR
Stefan RUTTEN
Beatrix VANLERBERGHE

Vijfde editie

 intersentia
Antwerpen – Cambridge

Handboek gerechtelijk recht, vijfde editie
Jean Laenens, Dirk Scheers, Pierre Thiriar, Stefan Rutten en Beatrix Vanlerberghe

© 2020 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Coverafbeelding: “To become monumental” 2018 – © Elien Roemendael

ISBN 978-94-000-1045-1 (hardcover)
ISBN 978-94-000-1046-8 (paperback)
D/2020/7849/2
NUR 822

Dit boek is eveneens beschikbaar op www.jurisquare.be

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

WOORD VOORAF

Veertig jaar nadat Charles Van Reepinghen zijn “Verslag over de gerechtelijke hervorming” (1964) schreef, publiceerde professor Jean Laenens, hoogleraar gerechtelijk recht aan de Antwerpse Universiteit, samen met zijn toenmalige naaste medewerkers, de eerste editie van het *Handboek gerechtelijk recht*. Het doel van het handboek was een betrouwbare gids te zijn op de weg van een burgerlijke procedure. Niet alleen voor de studenten maar evenzeer – misschien zelfs vooral – voor diegenen die dagelijks met de perikelen van het burgerlijk proces worden geconfronteerd. Want het verloop van een burgerlijk proces is soms een moeizame weg en vaak onvoorspelbaar.

Net zoals een proces, is ook het leven onvoorspelbaar. Na een jaar van een moedige maar harde strijd, is professor Jean Laenens op 20 augustus 2007 gestorven. Het verlies is onbeschrijflijk. Jean Laenens was een rots in de branding van het gerechtelijk recht en een onovertroffen leermeester. Maar loslaten gaat altijd samen met doorgeven, werd geschreven in zijn huldeboek. Zijn droom wordt dan ook met veel toewijding voortgezet in deze vijfde editie van zijn handboek. Jean Laenens werd bij het herwerken van zijn handboek erg gemist.

De oorspronkelijke auteursequipe werd vanaf de tweede editie uitgebreid met Pierre Thiriar, thans raadsheer in het hof van beroep te Antwerpen en praktijk-assistent gerechtelijk recht aan de Universiteit Antwerpen. Vanaf de vierde editie werd de auteursploeg gewijzigd met de komst van de twee opvolgers van Jean Laenens aan de Antwerpse universiteit, enerzijds professor Stefan Rutten, tevens advocaat, en anderzijds professor Beatrix Vanlerberghe, tevens advocaat bij het Hof van Cassatie.

Samen hebben we het opzet van het handboek willen bewaren. De auteurs van dit handboek hebben zich niet willen beperken tot louter een beschrijving van de regelgeving. Ze hebben telkens de wetteksten aan een kritisch, maar constructief onderzoek onderworpen. Tevens hebben ze gezocht naar afdoende antwoorden op concrete vragen die in de rechtspraktijk rijzen. Wie dieper wil gaan, kan gebruik maken van de talrijke voetnoten en verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer.

Het handboek richt zich in hoofdzaak tot het Belgisch burgerlijk procesrecht. Het Europese procesrecht komt alleen maar aan bod in zover dit relevant is voor het Belgische procesrecht.

Geen boek zonder uitgever. De auteurs zijn de uitgeverij Intersentia, in het bijzonder Kris Moeremans, Pascale Van Houtte en Sofie Strubbe, erg dankbaar voor de goede zorgen en de fijne samenwerking vanaf het eerste uur.

We zijn diegenen die ons hun opmerkingen hebben gegeven bij de vorige edities, erg dankbaar. Zij hebben zo een constructieve bijdrage geleverd tot deze nieuwe editie. Uiteraard zijn opmerkingen bij deze vijfde editie steeds welkom op onderstaand e-mailadres.

De stof werd bijgehouden tot 30 september 2019.

Dirk SCHEERS
september 2019

handboekgerechtelijkrecht@telenet.be

INHOUD

<i>Woord vooraf</i>	v
DEEL I.	
ALGEMENE BEGINSELEN	1
<i>Titel I.</i>	
<i>Wezen en functie van het gerechtelijk recht</i>	3
Hoofdstuk 1. Begripsomschrijving	3
Hoofdstuk 2. Bronnen	5
§ 1. Internationale verdragen	5
§ 2. Grondwet	6
§ 3. Gerechtelijk Wetboek	6
§ 4. Bijzondere wetten en decreten	17
§ 5. Rechtsbeginselen	19
§ 6. Rechtspraak	21
§ 7. Rechtsleer	22
§ 8. Rechtspraktijk	25
Hoofdstuk 3. Kenmerken	26
§ 1. Nationaal karakter	26
§ 2. Gemengd karakter	29
§ 3. Dynamisch karakter	30
§ 4. Dienend karakter	31
§ 5. Autonoom karakter	33
§ 6. Vormelijk karakter	35
§ 7. Dwingend karakter	38
Hoofdstuk 4. Basisbeginselen	41
§ 1. Grondrechten	41
§ 2. Toegang tot het gerecht	43
§ 3. Onafhankelijk en onpartijdig gerecht	45
§ 4. Eerlijk en openbaar proces	46
§ 5. Tegenspraak	47

§ 6. Procesgelijkheid	48
§ 7. Partijautonomie	50
Hoofdstuk 5. Toepassingsgebied	55
§ 1. In de tijd (<i>ratione temporis</i>)	55
1. Algemene regel	55
2. Rechterlijke organisatie	56
3. Bevoegdheid	57
4. Rechtspleging	59
§ 2. Inzake de aard van de rechtspleging (<i>ratione materiae</i>)	60
§ 3. In de ruimte (<i>ratione loci</i>)	63
§ 4. Inzake de rechtssubjecten (<i>ratione personae</i>)	64
 <i>Titel II.</i>	
<i>Basisbegrippen van het gerechtelijk recht</i>	67
 Hoofdstuk 1. Rechtsvordering	67
§ 1. Begripsomschrijving	67
§ 2. Kenmerken	69
1. Facultatief	69
2. Openbare orde?	70
3. Doelgebonden	72
§ 3. Legitimatieonderzoek	73
§ 4. Toelaatbaarheidsvereisten	75
§ 5. Algemene toelaatbaarheidsvereisten	76
1. Rechtspersoonlijkheid	76
2. Bekwaamheid	79
3. Belang	80
4. Hoedanigheid	87
§ 6. Eis en verweer	91
1. Begripsomschrijving	91
2. Eis	91
A. Soorten	91
B. Bestanddelen	92
C. Gevolgen	95
3. Verweer	98
A. Soorten	98
B. Gevolgen	99
 Hoofdstuk 2. Geschil	102
§ 1. Begripsomschrijving	102
§ 2. Geschiloplossing	103
§ 3. Buitengerechtelijke geschiloplossing zonder geding	104

1.	Bij overeenkomst: dading en kwijtschelding van schuld	104
2.	Bij partijbeslissing	105
3.	Bij bindende derdenbeslissing	105
4.	Door bemiddeling	106
§ 4.	Buitengerechtelijke geschiloplossing met geding: arbitrage	108
§ 5.	Gerechtelijke geschiloplossing zonder geding: gerechtelijke bemiddeling of verzoening	112
1.	Rechter-bemiddelaar	112
2.	Facultatieve bemiddeling	115
3.	Obligatoire bemiddeling	116
§ 6.	Gerechtelijke geschiloplossing met geding: akkoordvonnis	118
1.	Akkoord	118
2.	Facultatieve rechtbankgebonden bemiddeling	119
A.	Door de rechter	119
B.	Door een derde	120
3.	Obligatoire rechtbankgebonden bemiddeling	122
A.	Door de rechter	122
B.	Door een derde	122
Hoofdstuk 3. Geding		123
§ 1.	Begripsomschrijving	123
§ 2.	Kenmerken van het geding	125
1.	Tegenspraak en procesgelijkheid	125
2.	Geen verplichte procesvertegenwoordiging	125
3.	Schriftelijk	126
§ 3.	Gedingregels	127
1.	Begripsomschrijving	127
2.	Vormvoorschriften	127
3.	Tijdsafspraken: termijnen	128
A.	Catalogus	128
B.	Termijnen	129
C.	Verkorting of verlenging	130
D.	Berekeningswijze	133
4.	Loyaliteitsregels	137
5.	Rechterlijke controle	138
A.	Tanden van het recht	138
B.	Vormvoorschriften	138
1.	Toetsing	138
2.	Legaliteit	140
3.	Legitimiteit	141
4.	Gevolgen	145
C.	Tijdsafspraken	146
D.	Loyaliteitsregels	148

Hoofdstuk 4. Rechtsprekende handeling	149
§ 1. Begripsomschrijving	149
§ 2. Eigenschappen van de rechtsprekende handeling	151
1. Uitputting van rechtsmacht	151
2. Gezag van gewijsde	152
3. Uitvoerbaarheid	156
4. Bewijskracht en bewijswaarde	156
5. Tegenwerpbaarheid	157
 <i>Titel III.</i>	
Rechterlijke organisatie	159
 Hoofdstuk 1. Staatsmacht	159
 Hoofdstuk 2. Structuur van de rechterlijke macht	163
§ 1. Piramidale structuur	163
§ 2. Vrederechter	169
§ 3. Politierechtbank	170
§ 4. Rechtbank van eerste aanleg	171
§ 5. Ondernemingsrechtbank	178
§ 6. Arbeidsrechtbank	180
§ 7. Arrondissementsrechtbank	182
§ 8. Hof van beroep	183
§ 9. Arbeidshof	186
§ 10. Hof van assisen	187
§ 11. Hof van Cassatie	189
§ 12. Naar een verzelfstandigd beheer van de rechterlijke organisatie?	191
 Hoofdstuk 3. Hoge Raad voor de Justitie, Instituut voor Gerechtelijke Opleiding en Adviesraad van de magistratuur	193
§ 1. Hoge Raad voor de Justitie	193
1. Samenstelling	193
2. Bevoegdheden	194
3. Statuut	195
§ 2. Instituut voor Gerechtelijke Opleiding	195
§ 3. Adviesraad van de magistratuur	197
 Hoofdstuk 4. Leden van de rechterlijke macht	198
§ 1. Magistratuur	198
§ 2. Benoeming en aanwijzing van magistraten	199
1. Begripsomschrijving	199
2. Toegangswegen tot de magistratuur	200

3.	Benoemingen	203
4.	Aanwijzingen	204
§ 3.	Statuut van de magistraten.....	205
1.	Zetel en parket	205
2.	Benoeming voor het leven.....	205
3.	Onafzetbaarheid.....	207
4.	Onverplaatsbaarheid	208
5.	Bezoldiging en cumulatie van ambten	210
§ 4.	Aansprakelijkheid van de magistraten.....	212
1.	Afbakening	212
2.	Persoonlijke aansprakelijkheid van de magistraten	212
3.	Aansprakelijkheid van de Belgische Staat voor rechterlijke fouten....	213
	Hoofdstuk 5. Medewerkers van het gerecht.....	216
§ 1.	Referendarissen en parketjuristen.....	216
§ 2.	Griffiers en griffiepersoneel	218
1.	Griffie	218
2.	Griffiers en griffiepersoneel	219
3.	Statuut	221
4.	Taken	223
§ 3.	Parketsecretariaten en steundiensten.....	225
1.	Parketsecretariaat.....	225
2.	Steundiensten	226
§ 4.	Gerechtsdeurwaarders	226
1.	Statuut	226
2.	Taken	228
3.	Organisatie	229
§ 5.	Advocaten	230
1.	Statuut	230
2.	Taken	232
3.	Organisatie	234
	DEEL II.	
	BEVOEGDHEID.....	237
	<i>Titel I.</i>	
	<i>Begripsomschrijving</i>	<i>239</i>
	Hoofdstuk 1. Rechtsmacht	239
	Hoofdstuk 2. Bevoegdheid	241

<i>Titel II.</i>	
<i>Rechtskarakter</i>	243
Hoofdstuk 1. Rechtsmacht	243
Hoofdstuk 2. Bevoegdheid	247
§ 1. Materiële bevoegdheid	247
§ 2. Territoriale bevoegdheid.	248
<i>Titel III.</i>	
<i>Algemene beginselen</i>	251
Hoofdstuk 1. Materiële bevoegdheid	251
§ 1. Begrenzing	251
§ 2. Toetsingsogenblik	252
§ 3. Componenten	254
1. Voorwerp van de eis.	254
2. Waarde van de eis.	257
A. Eis in geld uitgedrukt	257
B. Eis niet in geld uitgedrukt maar wel in geld waardeerbaar	259
C. Eis is zelfs niet in geld waardeerbaar	261
3. Urgentie	261
4. Hoedanigheid van de partijen	262
Hoofdstuk 2. Territoriale bevoegdheid	263
§ 1. Bevoegdheidsovereenkomsten.	263
§ 2. Verstek van de verweerder	264
<i>Titel IV</i>	
<i>Bevoegdheidsregeling</i>	267
Hoofdstuk 1. Materiële bevoegdheid	267
§ 1. Hoofdeisen	267
1. Vrederechter	267
A. Algemene bevoegdheid	267
B. Bijzondere bevoegdheid	268
1. Zakelijke rechten, huur en pacht.	269
2. Mede-eigendom en appartementsrechten, erfdiensbaarheden, recht van overgang, bezitsvorderingen, leegstaande gebouwen en grondwaterbeheer.	270
3. Consumentenkrediet	271
4. Invorderingen van ondernemingen van nutsvoorzieningen.	272

5.	Aanwijzing van deskundigen	272
6.	Rechterlijke bescherming van meerderjarigen	273
7.	Summiere rechtspleging om betaling te bevelen	274
C.	Uitsluitende bevoegdheid	274
D.	Maatregelen van gerechtelijk bestuur	275
2.	Politierechtbank	275
A.	Verkeer	275
B.	Administratieve geldboete	278
3.	Rechtbank van eerste aanleg	278
A.	Volheid van bevoegdheid	278
1.	Begripsomschrijving	278
2.	Voorwaarde	279
3.	Gevolgen	280
4.	Toepassingsgebied	280
B.	Uitsluitende bevoegdheid	284
C.	In hoger beroep	285
D.	Disciplinaire bevoegdheid	285
E.	Gerechtelijk bestuur	285
4.	Secties, kamers en rechters in de rechtbank van eerste aanleg	286
A.	Familie- en jeugdrechtbank	286
B.	Beslagrechter	288
C.	Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg	290
1.	In kort geding	290
2.	Zoals in kort geding	297
3.	Op eenzijdig verzoekschrift	297
5.	Arbeidsrechtbank	298
A.	Inleiding	298
B.	Arbeidsgeschillen	299
C.	Arbeidsongevallen	305
D.	Socialezekerheidsgeschillen	305
E.	Paritaire organen	306
F.	Administratieve sancties	307
G.	Juridische tweedelijnsbijstand	307
H.	Sociaalrechtelijk kort geding	308
6.	Ondernemingsrechtbank	308
A.	Geschillen tussen ondernemingen	308
B.	Bijzondere bevoegdheid	310
C.	Uitsluitende bevoegdheid	312
D.	Kort geding in ondernemingszaken	313
E.	Stakingsrechter	313
7.	Arrondissementsrechtbank	315
8.	Hof van beroep	315

9.	Arbeidshof	316
10.	Hof van Cassatie	316
§ 2.	Tusseneisen	317
1.	Inleiding	317
2.	Tussengeschillen met betrekking tot de hoofdeis	318
A.	Uitbreiding of vermindering van de ingestelde eis	318
B.	Nieuwe eis	318
C.	Bijkomende en subsidiaire eisen	319
3.	Tussengeschillen met betrekking tot het verweer	319
A.	Verweer ten gronde	319
1.	Algemeen beginsel	319
2.	Schriftonderzoek en valsheidsincidenten	320
3.	Geschillen over de titel	320
4.	Uitzonderingen op de regel ' <i>accessorium sequitur principale</i> '	320
B.	Verweer bij wijze van exceptie	321
C.	Verweer bij wijze van tegeneis	321
4.	Eis tot tussenkomst	323
5.	Samenhang	324
6.	Aanhangigheid	325
	Hoofdstuk 2. Territoriale bevoegdheid	325
§ 1.	Algemene regels	325
§ 2.	Bijzondere regels	328
1.	Prorogatie van territoriale bevoegdheid	328
A.	Alimentatie-eis	328
B.	Tussengeschillen	328
2.	Bepalingen van dwingend recht	329
A.	Gevallen waarbij de bevoegdheid bepaald wordt op grond van de plaats waar een gebeurtenis zich heeft voorgedaan of waar een handeling is verricht (art. 627 Ger.W.)	329
1.	Betwistingen inzake erfenissen	329
2.	Arbeidsgeschillen	329
B.	Gevallen waarbij de bevoegdheid bepaald wordt op grond van de woonplaats van een van de partijen (art. 628 Ger.W.)	330
C.	Gevallen waarbij de plaats waar het goed gelegen is, de territoriaal bevoegde rechter aanwijst (art. 629 Ger.W.)	331
D.	Territoriaal bevoegde rechtbank in familie- en jeugdzaken (art. 629bis-quater Ger.W.)	331
3.	Bepalingen van openbare orde	333
A.	Insolventieprocedures: faillietverklaring en gerechtelijke reorganisatie	333

B. Fiscale geschillen	337
C. Bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging	337
Hoofdstuk 3. Bevoegdheidsincidenten	338
§ 1. In eerste aanleg	338
1. Exceptie van onbevoegdheid	338
2. Middel van onbevoegdheid	340
3. Beslechting van het bevoegdheidsincident	342
§ 2. In hoger beroep	344
§ 3. Incidenten in eenzelfde rechtscollege	348
§ 4. Samenhang en aanhangigheid	351
DEEL III.	
RECHTSPLEGING	353
<i>Titel I.</i>	
<i>Procesverloop</i>	<i>355</i>
Hoofdstuk 1. Rechtshulp en rechtsbijstand	355
§ 1. Kosteloosheid van de rechtspleging	355
§ 2. Juridische bijstand	356
§ 3. Rechtsbijstand	360
Hoofdstuk 2. Rechtsingang	363
§ 1. Rechtsingang door “dagvaarding”	363
§ 2. Dagvaardingsexploot	366
1. Begripsomschrijving	366
2. Inhoud van het exploot van dagvaarding	367
3. Wijze van betekening	368
4. Tijdstip van betekening	375
5. Dagvaardingstermijn	376
6. Rolstelling	378
§ 3. Vrijwillige verschijning	380
§ 4. Rechtspleging op verzoekschrift	381
1. Contradictoir verzoekschrift	381
A. Toepassingsgebied	381
B. Inhoud van het contradictoir verzoekschrift	383
C. Neerlegging en kennisgeving	384
2. Eenzijdig verzoekschrift	386
A. Toepassingsgebied	386
B. Inhoud van het eenzijdig verzoekschrift	387
C. Neerlegging en rechtspleging	388

Hoofdstuk 3. Inleidende zitting	390
§ 1. Bepaling datum	390
§ 2. Afroeping zaken	391
§ 3. Verschijning van de partijen	391
1. In persoon	391
2. Vertegenwoordiging	393
A. Door een advocaat	393
B. Bij volmacht	395
C. Voor de arbeidsgerechten	396
1. Werknemers en zelfstandigen	396
2. Bestaansminimum	396
3. Schriftelijke verschijning	397
§ 4. Tegenspraak	398
1. Korte debatten	398
A. Begrip	398
B. Procedure	399
1. Verzoek van één partij	399
2. Verzoek van beide partijen	400
3. Vermoeden van korte debatten	401
4. Onsplitsbare geschillen	402
5. Behandeling met korte debatten	402
C. Korte debatten in hoger beroep	403
2. Kalenderregeling	405
3. Verzending naar de bijzondere rol	405
4. Verdaging	405
§ 5. Verstek	406
1. Begrip	406
2. Toepassingsgevallen	406
A. Inleidende zitting	406
B. Latere zitting	411
1. Niet-verschijnende partij is niet verschenen op de inleidende zitting	411
2. Niet-verschijnende partij is wel verschenen op de inleidende zitting	413
3. Niet-verschijnende partij heeft conclusies neergelegd	413
3. Toepassing artikel 730 Ger.W.	414
4. Verstekvonnis	415
5. Gevolgen van het verstek	415
6. Taak van de rechter	416
A. Bij verstek van de verweerder	416
B. Bij verstek van de eiser	422

Hoofdstuk 4. Behandeling van de zaak op tegenspraak	422
§ 1. Mededeling van stukken.....	422
1. Verplichting.....	422
2. Stukken	423
3. Wijze van mededeling	424
4. Termijn.....	425
A. Principe.....	425
B. Bijkomende stukken.....	425
C. Sanctie.....	426
5. Inventaris.....	426
A. Verplichting.....	426
B. Sanctie.....	426
§ 2. Conclusie.....	427
1. Begrip.....	427
2. Verplichting.....	428
3. Vermeldingen	428
A. De formele vermeldingen	428
B. Structuur	430
1. Kop van de conclusie.....	431
2. Feiten.....	431
3. De eis.....	431
4. De middelen.....	431
5. Beschikkend gedeelte	433
4. Neerlegging en mededeling	434
5. Syntheseconclusies.....	436
A. Verplichting.....	436
B. Uitzonderingen.....	437
C. Motiveringsplicht	438
§ 3. Instaatstelling.....	440
1. Instaatstelling bij overeenkomst	441
2. Rechterlijke kalenderregeling.....	446
A. Procedure.....	446
B. Beschikking.....	448
C. Rechtsmiddel.....	451
D. Onsplitsbare geschillen	451
E. Verkorte rechterlijke termijnregeling	451
F. Stukken.....	452
G. Dwingende termijnen.....	453
H. Tegenspraak.....	457
3. Vrije instaatstelling	457
A. Naar de rol.....	458
B. Rechtsdag.....	458
C. Verdaging.....	461

4.	Bijkomende conclusies (art. 748 Ger.W.)	462
A.	Verboden zone	462
B.	Uitzonderingen	464
1.	Actualisering van de eis	464
2.	Akkoord van de partijen	464
3.	Regelmatigheid van de procedure	464
C.	Nieuw stuk of feit	465
1.	Algemeen	465
2.	Initiatief	466
3.	Vorm	466
4.	Termijn verzoek	466
5.	Procedure	467
6.	Beschikking	468
§ 4.	Terechtzitting	468
1.	Openbaarheid	468
2.	Neerlegging van stukken	469
3.	Behandeling	470
A.	Het pleidooi	470
B.	Recht om te pleiten	471
C.	Interactief debat	473
4.	Voortzetting	475
5.	Verdaging of verzending naar de rol	475
6.	Ordehandhaving	476
§ 5.	Schriftelijke behandeling	477
1.	Voorwaarden voor een schriftelijke behandeling	477
2.	Procedure	477
3.	Uitspraak en mondelinge toelichting	478
4.	Kroniek van een aangekondigde dood	479
Hoofdstuk 5. Berechting van de zaak		480
§ 1.	Sluiting en heropening van de debatten	480
1.	Sluiting van de debatten	480
A.	Tijdstip	480
B.	Wijze	480
C.	Gevolgen	481
2.	Heropening van de debatten	481
A.	Op verzoek van een verschijnende partij (art. 772 Ger.W.)	482
1.	Verschijnende partij	482
2.	Voor het vonnis is uitgesproken	483
3.	Nieuw stuk of feit van overwegend belang	483
4.	Procedure	484
B.	Ambtshalve (art. 774 Ger.W.)	485
C.	Vonnis tot heropening van de debatten	487

D. Gevolgen van de heropening van de debatten	489
§ 2. Mededeling aan het Openbaar Ministerie	491
1. Begrip	491
2. Wettelijke mededeling	493
A. Wegens hun aard	494
B. Wegens de geadieerde rechter	494
C. Sanctie	495
D. Uitzonderingen	496
3. Gerechtelijke mededeling	496
4. Facultatieve mededeling	497
5. Procedure	497
A. Vorm en tijdstip	497
B. Repliekrecht van partijen	499
1. Principe	499
2. Vorm repliek	500
§ 3. Beraadslaging	501
1. Beraad	501
2. Termijn	501
3. Wijze van beraad	504
§ 4. Uitspraak	506
1. Soorten uitspraken	506
A. Volgens rechter	506
B. Volgens beslissing	506
1. Einduitspraken	506
2. Uitspraken alvorens recht te doen	508
3. Maatregelen van inwendige aard	508
2. Vorm	509
A. Uitspraak in burgerlijke zaken	509
B. Openbaarheid	510
C. Motivering	510
D. Vermeldingen	513
E. Origineel en afschriften	516
3. Uitlegging, verbetering en aanvulling	517
A. Uitlegging	518
B. Verbetering	519
C. Aanvulling	520
D. Procedure	520
4. Betekening en kennisgeving	522
Hoofdstuk 6. Gerechtskosten	527
§ 1. Opsomming	527
1. Principe	527
2. Griffie- en registratierechten	528

3.	Prijs, emolumenten en lonen van de gerechtelijke akten	528
4.	Prijs van de uitgifte van het vonnis	528
5.	Uitgaven betreffende alle onderzoeksmaatregelen, onder meer het getuigen- en deskundigengeld	529
6.	Reis- en verblijfkosten van de magistraten, van de griffiers en van de partijen, wanneer hun reis door de rechter bevolen is, evenals de kosten van de akten, wanneer deze uitsluitend met het oog op het geding opgemaakt zijn.	529
7.	Rechtsplegingsvergoeding.	529
8.	Ereloon, emolumenten en kosten van de overeenkomstig artikel 1734 Ger.W. aangewezen bemiddelaar	535
9.	Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand.	535
10.	Rolrechten	535
§ 2.	Vereffening	536
§ 3.	Verwijzing in de kosten.	536
1.	Algemeen	536
2.	In het ongelijk gestelde partij	537
3.	Verdeling van de kosten	537
4.	Uitzonderingen.	538

Titel II.

Incidenten	541
-----------------------------	-----

Hoofdstuk 1. Tussengeschillen i.v.m. de ingestelde eisen 541

§ 1.	Algemeen.	541
§ 2.	Wijziging van de oorspronkelijke hoofdeis	541
§ 3.	Nieuwe eis	544
§ 4.	Actualisering eis.	544
§ 5.	Tegeneis	545
§ 6.	Afstand van een eis	547
§ 7.	Doorhaling en weglating van de algemene rol	548

Hoofdstuk 2. Tussengeschillen i.v.m. de partijen 549

§ 1.	Tussenkomst.	549
1.	Algemeen	549
2.	Vrijwillige tussenkomst.	550
3.	Gedwongen tussenkomst	552
§ 2.	Hervatting van het geding	554

Hoofdstuk 3. Tussengeschillen met betrekking tot bepaalde procesactoren . . . 555

§ 1.	Wraking.	555
§ 2.	Onttrekking van de zaak aan de rechter	557

§ 3. Ontkentenis van proceshandelingen	558
Hoofdstuk 4. Onrechtmatig procesgebruik.	558
§ 1. Beginsel	558
§ 2. Schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding	559
§ 3. Geldboete wegens procesrechtmisbruik.	560
 <i>Titel III.</i>	
<i>Bewijsrecht</i>	563
 Hoofdstuk 1. Algemene inleiding	563
§ 1. Begripsomschrijving	563
§ 2. Bronnen	566
§ 3. Eigenschappen	567
§ 4. Basisbeginselen.	568
 Hoofdstuk 2. Bewijslast	571
§ 1. Algemeen.	571
1. Begripsomschrijving	571
2. Indeling	571
3. Bronnen	572
4. Aanverwante begrippen	572
§ 2. Subjectieve bewijslast	573
1. Partijwerkzaamheid.	573
2. Bewijsgeschiktheid.	576
3. Medewerkingslast.	577
4. Taak van de rechter	578
§ 3. Objectieve bewijslast	579
1. Betwistingslast	579
2. Aard van het recht	583
3. Aard van de rechtspleging.	583
4. Bewijslastvrijstellingen	584
 Hoofdstuk 3. Bewijsmiddelen.	586
§ 1. Begripsomschrijving	586
§ 2. Bewijs(on)vrijheid	586
§ 3. Catalogus.	588
 Hoofdstuk 4. Bewijsprocedure.	590
§ 1. Algemeen.	590
§ 2. Overlegging van stukken	595
1. Algemeen.	595
2. Voorwaarden.	596

3.	Procedure.....	598
4.	Sanctie	600
§ 3.	Schriftonderzoek en valsheidsprocedure.....	601
1.	Algemeen.....	601
2.	Onderhandse akte	602
3.	Vordering tot schriftonderzoek	603
4.	Procedure.....	605
5.	Valsheidsprocedure	607
§ 4.	Getuigenbewijs.....	610
1.	Algemeen.....	610
2.	Materieel bewijsrecht.....	611
3.	Bewijsprocesrecht.....	612
4.	Getuigenverhoor.....	614
	A. Tussenvonnis en initiatiefrecht.....	614
	B. Getuige	618
	C. Oproeping, verschijning en ontslag	619
	D. Verhoor.....	623
	E. Sluiting van het getuigenverhoor	624
	F. Tegenverhoor.....	625
	G. Kosten.....	627
5.	Geldigheid van het getuigenverhoor, bewijskracht en bewijs- waarde	628
6.	Overlegging van schriftelijke verklaringen	630
§ 5.	Deskundigenonderzoek	633
1.	Algemeen.....	633
2.	Subsidiariteitsbeginsel.....	637
3.	Aanstelling van de deskundige	639
	A. Noodzaak van een deskundigenonderzoek	639
	B. Noodzaak van een college deskundigen	640
	C. Aanduiding van de deskundige en wraking.....	641
	D. Nauwkeurige omschrijving van de opdracht	644
4.	Inwerkingstelling van de deskundige.....	646
5.	Installatievergadering	650
6.	Medewerkingsplicht en mededeling van relevante stukken	655
7.	Oproepingen, verdere werkzaamheden en transparantie	656
8.	Toezicht van de rechter	657
	A. Actieve rechter.....	657
	B. Proces in het proces	659
9.	Indieningstermijn, tussentijdse verslaggeving en verlenging	661
10.	Voorverslag	663
11.	Eindverslag	665
12.	Vervanging van de deskundige	667

13. Verstek en tussenkomst	668
A. Eens verstek, niet altijd verstek	668
B. Tussenkomst in een lopend deskundigenonderzoek	670
14. Beperkte tussenkomst van deskundigen	672
A. Aanvullend onderzoek	672
B. Horen van deskundigen en technische raadgevers van partijen	673
C. Bijstand van een deskundige bij een andere onderzoeks- maatregel of mondeling verslag ter terechtzitting	675
15. Kosten van het deskundigenonderzoek	677
A. Voorschot	677
B. Minnelijke begroting	680
C. Rechterlijke begroting	681
D. Vrijgave van het saldo van het voorschot en rechtstreekse betalingen	682
§ 6. Verhoor van partijen	683
1. Persoonlijke verschijning	683
2. Initiatiefrecht	685
3. Procedure	685
§ 7. Eedaflegging	687
§ 8. Plaatsopneming	690
1. Algemeen	690
2. Initiatiefrecht	691
3. Procedure	692
§ 9. Vaststellingen door een gerechtsdeurwaarder	694

Titel IV.

<i>Rechtsmiddelen</i>	697
---------------------------------	-----

Hoofdstuk I. Algemene beginselen

§ 1. Begrip en kenmerken	697
§ 2. Geen grondrecht op dubbele aanleg	698
§ 3. Openbare orde	699
§ 4. Termijnen	700
§ 5. Rechtspleging	703
§ 6. Beslissingen waartegen geen rechtsmiddel kan worden aangewend	704
1. Akkoordvonnissen	704
2. Beslissingen waarin partijen hebben berust	706
3. Beslissingen of maatregelen van inwendige aard	712

Hoofdstuk 2. Gewone rechtsmiddelen

§ 1. Verzet	715
1. Begrip	715
2. Voor verzet vatbare rechterlijke uitspraken	716

3.	Toelaatbaarheidsvereisten voor het instellen van verzet	718
4.	Termijn voor het instellen van verzet	719
5.	Bevoegde rechter	720
6.	Procedure	721
7.	Gevolgen van het instellen van verzet	725
	A. Schorsende werking	725
	B. Devolutieve werking	726
8.	Cumul en samenloop van verzet en hoger beroep	726
§ 2.	Hoger beroep	727
	1. Definitie en kenmerken	727
	2. Beslissingen vatbaar voor hoger beroep	728
	A. Algemene regel	728
	B. Uitzonderingen/nuanceringen	729
	1. Akkoordvonnissen/vonnissen waarin werd berust/ beslissingen of maatregelen van inwendige aard	729
	2. Beslissingen alvorens recht te doen	729
	3. Beslissingen inzake bevoegdheid	735
	4. Andere beslissingen	738
	3. Aanleg	739
	4. Partijen door en tegen wie hoger beroep ingesteld kan worden	742
	A. Algemeen	742
	1. Hoedanigheid	742
	2. Belang	744
	3. Geen rechtsmisbruik	746
	B. Incidenteel beroep	748
	1. Begrip	748
	2. Wie kan incidenteel beroep instellen?	748
	3. Tegen wie kan het incidenteel beroep worden gericht?	750
	4. Beslissingen waartegen het incidenteel beroep kan worden gericht	751
	5. Tijdstip waarop incidenteel beroep kan worden ingesteld	752
	6. Lot van het incidenteel beroep wanneer het hoofd- beroep nietig of laattijdig is	752
	7. Vorm	753
	C. Hoger beroep door het Openbaar Ministerie	753
	D. Onsplitsbare geschillen	754
	5. Termijn om hoger beroep in te stellen	757
	A. Vertrekpunt van de termijn	757
	1. Betekening	757
	2. Kennisgeving	760
	3. Uitspraak	763
	B. Duur van de termijn	764
	C. Het uitgelokt hoger beroep	765

6.	Vorm van het hoger beroep	766
7.	De rechtspleging in hoger beroep	770
8.	De gevolgen van het hoger beroep	772
	A. Geen schorsende werking	772
	B. Relatieve werking	774
	1. De grenzen van het hoger beroep	774
	2. De relatieve werking van het hoger beroep <i>stricto sensu</i>	777
	C. Devolutieve werking	778
	1. Inleiding	778
	2. De gewone devolutieve werking	783
	3. De verruimde devolutieve werking	786
	4. Uitzondering op de devolutieve werking: bevestiging van een onderzoeksmaatregel	788
	D. Hoger beroep tegen een vonnis inzake bevoegdheid	794
	Hoofdstuk 3. Buitengewone rechtsmiddelen	795
§ 1.	Voorziening in cassatie	795
	1. Definitie en kenmerken	795
	2. Opdracht van het Hof van Cassatie	796
	3. Ontvankelijkheid van het cassatieberoep	797
	A. De verplichte tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie in burgerlijke zaken	797
	B. Tegen welke beslissingen kan cassatieberoep worden ingesteld?	798
	1. Eindbeslissingen	798
	2. In laatste aanleg geweest	800
	3. Door Belgische rechtsmachten	800
	4. <i>'Pourvoi sur pourvoi ne vaut'</i>	801
	C. Door wie en tegen wie kan cassatieberoep worden ingesteld?	802
	1. Door wie kan cassatieberoep worden ingesteld?	802
	2. Tegen wie kan of moet cassatieberoep worden ingesteld?	803
	D. Termijnen	804
	E. Vorm van het cassatieberoep	806
	4. Cassatiemiddelen	808
	5. Het verdere procedureverloop	813
	6. Cassatie	817
	A. Gevolgen van de vernietiging	817
	B. De omvang van de cassatie	819
§ 2.	Derdenverzet	822
	1. Begrip en situering	822
	2. Beslissingen waartegen derdenverzet mogelijk is	824
	3. Toelaatbaarheidsvereisten	825
	A. Voor wie staat derdenverzet open?	825

B.	Benadeling van rechten	825
C.	Voor wie staat derdenverzet niet open?.....	826
4.	Termijn.....	828
5.	Bevoegdheid	829
6.	Procedure.....	831
7.	Gevolgen	832
A.	Schorsende werking	832
B.	Samenloop met andere rechtsmiddelen	833
C.	Relatieve werking	833
D.	Rechtsmacht van de rechter die uitspraak doet op derden- verzet.....	833
8.	Rechtsmiddelen tegen de beslissing op derdenverzet gewezen.....	834
§ 3.	Herroeping van het gewijsde	835
1.	Definitie en kenmerken.....	835
2.	Beslissingen die het voorwerp kunnen uitmaken van een verzoek tot herroeping van het gewijsde	836
3.	Partijen door en tegen wie een verzoek tot herroeping van het gewijsde kan worden gericht.....	838
4.	Gronden tot herroeping.....	840
A.	Persoonlijk bedrog	840
B.	Het achterhouden van beslissende stukken	843
C.	Onverenigbare beslissingen.....	844
D.	Valse stukken.....	845
E.	Vernietigd vonnis of arrest in strafzaken	846
F.	Ontkentenis van proceshandeling.....	847
5.	Elementen die geen aanleiding kunnen geven tot de herroeping van het gewijsde	848
6.	Bevoegde rechter.....	848
7.	Termijn.....	849
8.	Vorm.....	850
9.	Rechtspleging	853
10.	Gevolgen	853
A.	Geen schorsende werking	853
B.	Relatieve werking	854
C.	Devolutieve werking.....	854
11.	Rechtsmiddelen.....	855
§ 4.	Verhaal op de rechter.....	855
1.	Begrip en situering.....	855
2.	Termijnen.....	858
3.	Bevoegde rechter.....	859
4.	Procedure.....	859
5.	Gevolgen	860

§ 5. Het verzoek tot intrekking in burgerlijke zaken (art. 16 Bijzondere Wet op het Grondwettelijk Hof 6 januari 1989)	861
1. Begrip	861
2. Toepassingsvoorwaarden	862
3. Termijn	864
4. Bevoegde rechter	864
5. Procedure	865
6. Gevolgen	866
 <i>Titel V.</i>	
<i>Beslag en executie</i>	869
 Hoofdstuk 1. Inleiding	869
 Hoofdstuk 2. Voorlopige tenuitvoerlegging	876
 Hoofdstuk 3. Begrip en soorten beslagen	882
 Hoofdstuk 4. Beslagrechter	885
 Hoofdstuk 5. Voor beslag vatbare goederen	890
 Hoofdstuk 6. Bewarend beslag	894
§ 1. Begrip en voorwaarden	894
§ 2. Procedure algemeen	901
§ 3. Bewarend beslag op roerend goed	905
§ 4. Bewarend beslag op onroerend goed	907
 Hoodstuk 7. Uitvoerend beslag	909
§ 1. Begrip en voorwaarden	909
§ 2. Procedure algemeen	911
§ 3. Uitvoerend beslag op roerend goed	914
§ 4. Uitvoerend beslag op onroerend goed	919
 Hoodstuk 8. Beslag onder derden	926
§ 1. Begrip	926
§ 2. Bewarend beslag onder derden	930
§ 3. Uitvoerend beslag onder derden	934
 Hoofdstuk 9. Kantonnement	936
§ 1. Kantonnement bij bewarend beslag	936
§ 2. Kantonnement bij uitvoerend beslag	938
§ 3. Minnelijk kantonnement	941

Hoofdstuk 10. Dwangsom	942
§ 1. Begrip en voorwaarden	942
§ 2. Dwangsomrechter	946
§ 3. Verbeurte	948
<i>Geselecteerde bibliografie</i>	953
<i>Trefwoordenregister</i>	963